

ŞÜKÜR RİSALESİ

Bir Risale-i Nur Dersi

RİSALE-İ NUR KÜLLİYATI'NDAN
(BEDİÜZZAMAN SAİD NURSİ)

MEKTUBAT / 28.MEKTUP

Beşinci Risale Olan Beşinci Mesele

Şükür Risalesi

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
وَ اِنْ مِّنْ شَیْءٍ اِلَّا یُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ

Kur'an-ı Mu'cizü'l-Beyan, tekrar ile

اَفَلَا یَشْكُرُونَ اَفَلَا یَشْكُرُونَ وَ سَنَذِیْبُ الشَّاكِرِیْنَ لَنُذِیْبُ
شَكَرْتُمْ لَا زَیْدًا لَّكُمْ اَفَلَا یَعْبُدُوْنَ وَ كُنْ مِنَ الشَّاكِرِیْنَ
gibi âyetlerle gösteriyor ki Hâlık-ı Rahman'ın ibadından istediği en mühim iş, şükürdür. Furkan-ı Hakîm'de gayet ehemmiyetle şükre davet eder. Ve şükür etmemekliği, nimetleri tekzip ve inkâr suretinde gösterip فَبِیْ اَیِّ
فَبِیْ اَیِّ رَّبِّكَ ذَبَّحْتُمُ الْاِیْدِیْنَ بِرَبِّكُمْ اَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ
fermanıyla, Sure-i Rahman'da şiddetli ve dehşetli bir surette otuz bir defa şu âyetle tehdit ediyor. Şükürsüzlüğün, bir tekzip ve inkâr olduğunu gösteriyor.

Evet, Kur'an-ı Hakîm nasıl ki şükür netice-i hilkat gösteriyor, öyle de Kur'an-ı Kebir olan şu kâinat dahi gösteriyor ki netice-i hilkat-i âlemin en mühimmi, şükürdür.

Çünkü kâinata dikkat edilse görünüyor ki kâinatın teşkilatı şükür intac edecek bir surette her bir şey, bir derece şükre bakıyor ve ona müteveccih oluyor. Güya şu şecere-i hilkatın en mühim meyvesi, şükürdür. Ve şu kâinat fabrikasının çıkardığı mahsulatın en a'lâsı, şükürdür.

Çünkü hilkat-i âlemde görüyoruz ki mevcudat-ı âlem, bir daire tarzında teşkil edilip içinde nokta-i merkeziye olarak hayat halk edilmiş. Bütün mevcudat hayata bakar, hayata hizmet eder, hayatın levazımını yetiştirir. Demek kâinatı halk eden zat, ondan o hayatı intihab ediyor.

Sonra görüyoruz ki zîhayat âlemlerini bir daire suretinde icad edip insanı nokta-i merkeziyede bırakıyor. Âdeta zîhayatlardan maksud olan gayeler onda temerküz ediyor, bütün zîhayatı onun etrafına toplayıp ona hizmetkâr ve musahhar ediyor, onu onlara hâkim ediyor. Demek Hâlık-ı Zülcelal, zîhayatlar içinde insanı intihab ediyor, âlemde onu irade ve ihtiyar ediyor.

Sonra görüyoruz ki âlem-i insanîyet de belki hayvan âlemi de bir daire hükmünde teşkil olunuyor ve nokta-i merkeziyede rızık vaz' edilmiş. Bütün nev-i insanı ve

hattâ hayvanatı rızka âdeta taaşşuk ettirip onları umumen rızka hâdim ve musahhar etmiş. Onlara hükmeden rızıktır. Rızkı da o kadar geniş ve zengin bir hazine yapmış ki hadsiz nimetleri câmi'dir. Hattâ rızkın çok envaından yalnız bir nevinin tatlarını tanımak için lisanda kuvve-i zaika namında bir cihaz ile mat'umat adedince manevî ince ince mizancıklar konulmuştur. Demek kâinat içinde en acib en zengin en garib en şirin en câmi' en bedî' hakikat rızıktadır. Şimdi görüyoruz ki her şey nasıl ki rızkın etrafında toplanmış, ona bakıyor; öyle de rızık dahi bütün envaıyla manen ve maddeten, halen ve kâlen şükür ile kaimdir, şükür ile oluyor, şükrü yetiştiriyor, şükrü gösteriyor. Çünkü rızka iştiha ve iştiyak, bir nevi şükr-ü fitrîdir. Ve telezzüz ve zevk dahi gayr-ı suurî bir şükürdür ki bütün hayvanatta bu şükür vardır. Yalnız insan, dalalet ve küfür ile o fitrî şükrün mahiyetini değiştiriyor, şükürden şirke gidiyor. Hem rızık olan nimetlerde gayet güzel süslü suretler, gayet güzel kokular, gayet güzel tatmaklar; şükrün davetçileridir, zîhayatı şevke davet eder ve şevk ile bir nevi istihsan ve ihtirama sevk eder, bir şükr-ü manevî ettirir. Ve zîşuurun nazarını dikkate celbeder, istihsana tergeb eder. Nimetleri ihtirama onu teşvik eder, onun ile kâlen ve fiilen şükre irşad eder ve şükür ettirir ve şükür içinde en âlî ve tatlı lezzeti ve zevki ona tattırır. Yani gösterir ki şu lezzetli rızık ve nimet, kısa ve muvakkat bir lezzet-i zahiriyesiyle beraber daimî, hakiki, hadsiz bir lezzeti ve zevki taşıyan iltifat-ı Rahmânîyi şükür ile kazandırır. Yani rahmet hazinelerinin Mâlik-i Kerîm'inin hadsiz lezzetli olan iltifatını düşündürüp şu dünyada dahi cennetin bâki bir zevkini manen tattırır. İşte rızık, şükür vasıtasıyla o kadar kıymettar ve zengin bir hazine-i câmia olduğu halde, şükürsüzlük ile nihayet derecede sukut eder. Altıncı Söz'de beyan edildiği gibi lisandaki kuvve-i zaika Cenab-ı Hak hesabına, yani manevî vazife-i şükranîye ile rızka müteveccih olduğu vakit, o dildeki kuvve-i zaika, rahmet-i bînihaye-i İlahiyenin hadsiz matbahlarına şâkir bir müfettiş, hâmid bir nâzır-ı âlîkadr hükmündedir. Eğer nefis hesabına olsa yani rızkı in'am edenin şükrünü düşünmeyerek müteveccih olsa o dildeki kuvve-i zaika, bir nâzır-ı âlîkadr makamından batn fabrikasının yasakçısı ve mide tavlasının bir kapıcısı derecesine sukut eder. Nasıl rızkın şu hizmetkârı şükürsüzlük ile bu dereceye sukut eder, öyle de rızkın mahiyeti ve sair hademeleri dahi sukut ediyorlar. En yüksek makamdan en edna makama inerler. Kâinat Hâlık'ının hikmetine zıt ve muhalif bir vaziyete düşerler.

Şükrün mikyası, kanaattir ve iktisattır ve rızadır ve memnuniyettir.

Şükürsüzlüğün mizanı; hırstır ve israftır, hürmetsizliktir, haram helâl demeyip rast geleni yemektir. Evet hırs, şükürsüzlük olduğu gibi hem sebab-i mahrumiyettir hem vasıta-i zillettir. Hattâ hayat-ı içtimaiyeye sahip olan mübarek karınca dahi güya hırs vasıtasıyla ayaklar altında kalmış, ezilir. Çünkü kanaat etmeyip senede birkaç tane buğday kâfi gelirken, elinden gelse binler taneyi toplar. Güya mübarek arı, kanaatinden dolayı başlar üstünde uçar. Kanaat ettiğiinden balı insanlara emr-i İlahî ile ihsan eder, yedirir. Evet, Zat-ı Akdes'in alem-i zatîsi ve en a'zamî ismi olan lafzullahtan sonra en a'zam ismi olan Rahman, rızka bakar ve rızıktaki şükür ile ona yetişilir. Hem Rahman'ın en zahir manası Rezzak'tır. Hem şükrün envaı var. O nevilerin en câmi ve fihriste-i umumiyesi, namazdır. Hem şükür içinde safi bir iman var, hâlis bir tevhid bulunur. Çünkü bir elmayı yiyen ve "Elhamdülillah" diyen adam, o şükür ile ilan eder ki "O elma, doğrudan doğruya dest-i kudretin yadigârı ve doğrudan doğruya hazine-i rahmetin hediyesidir." demesi ile ve itikad etmesi ile her şeyi -cüz'î olsun, küllî olsun- onun dest-i kudretine teslim ediyor. Ve her şeyde rahmetin cilvesini

bilir. Hakiki bir imanı ve hâlis bir tevhidî, şükür ile beyan ediyor. İnsan-ı gafil, küfran-ı nimet ile ne derece hasarete düştüğünü, çok cihetlerden yalnız bir vechini söyleyeceğiz. Şöyle ki:
Lezzetli bir nimeti insan yese, eğer şükür etse o yediği nimet o şükür vasıtasıyla bir nur olur, uhrevî bir meyve-i cennet olur. Verdiği lezzet ile, Cenab-ı Hakk'ın iltifat-ı rahmetinin eseri olduğunu düşünmekle, büyük ve daimî bir lezzet ve zevk veriyor. Bu gibi manevî lübleri ve hülâsaları ve manevî maddeleri ulvî makamlara gönderip maddî ve tüflî (posa) ve kışrî, yani vazifesini bitiren ve lüzumsuz kalan maddeleri füzulât olup aslına, yani anâsıra inkılab etmeye gidiyor.

Eğer şükür etmezse o muvakkat lezzet, zeval ile bir elem ve teessüf bırakır ve kendisi dahi kazurat olur. Elmas mahiyetindeki nimet, kömüre kalbolur.

Şükür ile zâil rızıklar; daimî lezzetler, bâki meyveler verir.

Şükürsüz nimet, en güzel bir suretten çirkin bir surete döner. Çünkü o gafile göre rızkın âkıbeti, muvakkat bir lezzetten sonra füzulâttır.

Evet, rızkın aşka lâyük bir sureti var o da şükür ile o suret görünür. Yoksa ehl-i gaflet ve dalaletin rızka aşkları bir hayvanlıktır. Daha buna göre kıyas et ki ehl-i dalalet ve gaflet ne derece hasaret ediyorlar.

Enva-ı zîhayat içinde en ziyade rızkın envainna muhtaç, insandır. Cenab-ı Hak, insanı bütün esmasına câmi' bir âyine ve bütün rahmetinin hazinelerinin müddeharatını tartacak, tanıyacak cihazata mâlik bir mu'cize-i kudret ve bütün esmasının cilvelerinin ve sanatlarının inceliklerini mizana çekecek âletleri hâvi bir halife-i arz suretinde halk etmiştir. Onun için hadsiz bir ihtiyaç verip maddî ve manevî rızkın hadsiz envainna muhtaç etmiştir. İnsanı, bu câmiyyete göre en a'lâ bir mevki olan ahsen-i takvime çıkarmak vasıtası, şükürdür. Şükür olmazsa esfel-i safilîne düşer, bir zulm-ü azîmi irtikâb eder.

Elhasıl: En a'lâ ve en yüksek tarîk olan tarîk-ı ubudiyet ve mahbubiyetin dört esasından en büyük esası şükürdür ki o dört esas şöyle tabir edilmiş:

“Der tarîk-ı acz-mendî lâzım âmed çâr çîz:

Acz-i mutlak, fakr-ı mutlak, şevk-i mutlak, şükr-ü mutlak ey aziz.”

اَللّٰهُمَّ اَجْعَلْنَا مِنْ الشَّاكِرِيْنَ بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ

الرَّحِيْمِيْنَ

سُبْحَانَكَ لَا اِلٰهَ اِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيْمُ
الْحَكِيْمُ

اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَعَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ سَيِّدِ الشَّاكِرِيْنَ وَ

الْحَامِدِيْنَ وَعَلَى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ اَجْمَعِيْنَ اَمِّيْنَ

وَ اٰخِرُ دَعْوَاهُمْ اِنَّ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ

KAYNAK: Bediüzzaman Said Nursi, Risale-i Nur Külliyyatı, Mektubat – Türkiye

Diyanet Vakfı Yayınları.